

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 23 päivänä kesäkuuta 2015

776/2015

Valtioneuvoston asetus

vaarallisten aineiden kuljetuksesta rautatiellä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti

muutetaan vaarallisten aineiden kuljetuksesta rautatiellä annetun valtioneuvoston asetuksen (195/2002) 2 §, 9 §:n 4 momentti, 16, 16 a, 17, 25 ja 26 a §, 31 b §:n 2 kohta sekä 32 §,

sellaisina kuin niistä ovat 2 § asetuksissa 267/2009, 400/2011 ja 126/2015, 9 §:n 4 momentti ja 32 § asetuksessa 400/2011, 16 a § asetuksissa 400/2011 ja asetuksessa 126/2015, 17 § asetuksessa 126/2015, 25 ja 26 a § sekä 31 b §:n 2 kohta asetuksissa 275/2005, 126/2015 ja 400/2011, seuraavasti:

2 §

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

- 1) *VAK-lailla* vaarallisten aineiden kuljetuksesta annettua lakia (719/1994);
- 2) *RID-määräyksillä* kansainvälisiä rautatiekuljetuksia koskevan yleissopimuksen (COTIF) (SopS 52/2006) liitteessä C olevia vaarallisten tavaroiden kansainvälisiä rautatiekuljetusmääräyksiä sellaisina kuin ne ovat Suomea sitovina voimassa;
- 3) *ADR-määräyksillä* vaarallisten tavaroiden kansainvälisistä tiekuljetuksista (ADR) tehdyn eurooppalaisen sopimuksen (SopS 23/1979) määräyksiä sellaisina kuin ne ovat Suomea sitovina voimassa;
- 4) *VAK-direktiivillä* vaarallisten aineiden sisämaankuljetuksista annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2008/68/EY;
- 5) *IMDG-säännöstöllä* ihmishengen turvallisuudesta merellä vuonna 1974 tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen (SopS 11/1981) liitteen VII luvun A osan 1 säännössä määriteltyä säännöstöä, joka sisältää määräyksiä vaarallisten aineiden kuljetuksesta kappaletavarana aluksessa;
- 6) *Liikenteen turvallisuusviraston määräyksellä* vaarallisten aineiden kuljetuksesta rautatiellä annettua Liikenteen turvallisuusviraston määräystä;
- 7) *pakkauksella* vaarallisten aineiden kuljetukseen hyväksytyä pakkausta, IBC-pakkausta ja suurpäälystä;
- 8) *säiliöllä* säiliövaunua, irrotettavaa säiliötä, monisäiliövaunua, MEG-konttia, UN-säiliötä ja säiliökonttia;
- 9) *irtotavarakontilla* Liikenteen turvallisuusviraston määräyksen liitteen 1.2 luvussa määriteltyjä umpinaisia irtotavarakontteja ja peitteellä varustettuja irtotavarakontteja mukaan lukien vaihtokori ja vaunun kuormatila;
- 10) *paineastiialla* kaasupulloa, putkiastiaa, kaasuaastiaa, pullopakettia ja suljettua kryoaastiaa;

- 11) *GCU-sopimuksella* rautatieyritysten välistä sopimusta tavaravaunujen käytöstä;
- 12) *kuljetettavista painelaitteista annetulla direktiivillä* kuljetettavista painelaitteista sekä neuvoston direktiivien 76/767/ETY, 84/525/ETY, 84/526/ETY, 84/527/ETY ja 1999/36/EY kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2010/35/EU.

9 §

Kuljetuksen suorittaja ja liikkuvan kaluston kuljettaja

Kuljetuksen suorittaja voi kuitenkin 1 momentin 1, 2 ja 4–6 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa luottaa muiden osapuolten hänelle antamiin tietoihin.

16 §

Säiliövaunun haltija

Säiliövaunun haltijaa koskevat erityisesti seuraavat velvollisuudet:

- 1) haltijan on huolehdittava, että säiliövaunun rakennetta, varusteita, tarkastuksia ja merkintöjä koskevia vaatimuksia on noudatettu;
- 2) haltijan on huolehdittava, että rautatielain 59 §:n mukaisesti sertifioitu kunnossapidosta vastaava yksikkö huolehtii säiliövaunun säiliöiden ja niiden varusteiden kunnossapitotoimenpiteistä siten, että säiliövaunu täyttää tavanomaisissa käyttöolosuhteissa vaarallisten aineiden kuljetuksesta rautatiellä annettujen säännösten ja määräysten vaatimukset seuraavaan määräaikaistarkastukseen saakka;
- 3) haltijan on teetettävä ylimääräinen tarkastus, jos säiliövaunun säiliön tai sen varusteiden kunto on korjauksen, muutoksen tai onnettomuuden vuoksi voinut heiketä.

16 a §

Liikennevirasto

Liikenneviraston on varmistettava, että:

- 1) järjestelyratapihojen turvallisuusselvitykset on tehty 32 §:n mukaisesti;
 - 2) virastolla itsellään on nopea ja esteetön pääsy rautatiekuljetuksen aikana seuraaviin tietoihin:
 - a) junan kokoonpano, josta ilmenee jokaisen vaunun numero sekä vaunutyyppi, jolle se selviä vaunun numerosta;
 - b) jokaisessa vaunussa kuljetettavien vaarallisten aineiden YK-numerot siinä määrin kuin ne on esitettävä rahtikirjassa tai vaunut, jotka on varustettu Liikenteen turvallisuusviraston määräyksen mukaisesti rajoitettuja määriä osoittavin merkinnöin;
 - c) vaarallista ainetta sisältävien vaunujen sijainti junassa.
- Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettut tiedot saa luovuttaa vain sellaisille, jotka tarvitsevat niitä turvallisuus- ja turvatehtäviä tai pelastustoimintaa varten tehtävien edellyttämässä laajuudessa.

17 §

Pakkauksen valmistajan ja jälleenmyyjän tiedonantovelvollisuus

Liikenteen turvallisuusviraston määräyksen liitteen 6.1.1.5, 6.3.2.3, 6.4.2.13, 6.5.1.1.4 ja 6.6.1.4 kohdassa tarkoitettujen pakkauksen valmistajan ja myöhemmän jälleenmyyjän on annettava tiedot noudatettavista menettelytavoista sekä kuvaus suljinten ja muiden tar-

vittavien osien tyypeistä ja mitoista, jotta voidaan varmistua siitä, että kuljetukseen tarjottava pakkaus täyttää säädetyt ja määrätyt vaatimukset.

25 §

Kuljetus

Vaarallista ainetta saa kuljettaa vain tavarajunassa lukuun ottamatta 6 §:ssä tarkoitettuja matkustajien käsimatkatavaroita sekä Liikenteen turvallisuusviraston määräyksen liitteen 7.1.8 kohdassa tarkoitettuja sotilaskuljetuksia ja 7.6 luvussa tarkoitettuja tavaralahetyksiä.

Liikenteen turvallisuusviraston määräyksessä määrätyissä tapauksissa vaarallista ainetta saa kuljettaa irrallisena vaunussa, pienkontissa tai säiliössä.

Jos vaarallisen aineen kuljetus on keskeytetty VAK-lain 14 §:n 2 momentissa säädetystä syystä, valvontaviranomainen voi antaa luvan kuljetuksen jatkamiselle varmistettuaan kuljetuksen turvallisuuden. Jos säännöksissä ja määräyksissä olevia vaatimuksia ei voida täyttää eikä valvontaviranomainen ole antanut lupaa jatkaa matkaa, valvontaviranomaisen on annettava kuljetuksen suorittajalle tarvittava hallinnollinen apu. Samoin menetellään, jos kuljetuksen suorittaja ilmoittaa valvontaviranomaiselle, että lähettäjä ei ollut ilmoittanut kuljetuksen suorittajalle kuljetettavan aineen vaarallisia ominaisuuksia ja jos kuljetuksen suorittaja kuljetussopimuksen ehtoihin vedoten pyytää, että vaarallinen kuorma puretaan, hävitetään tai tehdään vaarattomaksi.

26 a §

Säteilysuojeluohjelma ja johtamisjärjestelmä

Sillä, joka kuljettaa tai tilapäisesti säilyttää radioaktiivista ainetta, tulee olla säteilysuojeluohjelma, jollei Liikenteen turvallisuusviraston määräyksen liitteen 1.7 luvussa toisin määrätä. Säteilysuojeluohjelmassa on esitettävä toteutettavat toimenpiteet radioaktiivisten aineiden kuljetuksesta ja tilapäisestä säilytyksestä aiheutuvan säteilyaltistuksen estämiseksi ja rajoittamiseksi. Nämä toimenpiteet on suhteutettava säteilyaltistuksen määrään ja todennäköisyyteen. Ennen kuljetus- tai säilytystoimintaan ryhtymistä säteilysuojeluohjelma on toimitettava tiedoksi Säteilyturvakeskukselle.

Jollei Liikenteen turvallisuusviraston määräyksen liitteen 1.7 luvussa toisin määrätä, toiminnanharjoittajan on laadittava toimintojen vaatimuksenmukaisuuden varmistamiseksi toiminnassaan sovellettava johtamisjärjestelmä radioaktiivisten aineiden kuljetusta ja Liikenteen turvallisuusviraston määräyksen liitteen 1.7.1.3 kohdan tarkoitettuja toimenpiteitä varten.

Edellä 2 momentissa tarkoitetun johtamisjärjestelmän tulee perustua sellaisiin vaatimuksiin tai ohjeisiin, joita Säteilyturvakeskus pitää hyväksyttävänä. Johtamisjärjestelmän tulee olla Säteilyturvakeskuksen saatavilla.

31 b §

Erityiskoulutuksessa opetettavat aiheet

Edellä 31 a §:n 2 momentissa tarkoitettujen henkilöstöryhmien tehtäväkohtaiseen koulutukseen on sisällytettävä ainakin seuraavat aihealueet:

-
- 2) kategorian 1 vaihtotyöntekijät ja vastaavia tehtäviä suorittavat henkilöt:
- a) vaihtotyölipukkeiden nro 13 ja 15 merkitys;
 - b) suojaetäisyys Liikenteen turvallisuusviraston liitteen 7.5.3 kohdan mukaisesti;
 - c) poikkeustilannetyypit;
-

Ratapihojen turvallisuusselvitykset

Jokaisen ratapihalla toimivan rautatieyhteyden on toimitettava VAK-lain 12 §:n 3 momentissa tarkoitettu turvallisuusselvitys Liikennevirastolle, joka kokoaa ja täydentää koko ratapihaa koskevan yhtenäisen turvallisuusselvityksen. Turvallisuusselvityksessä on otettava huomioon rautatieyhteyden lisäksi muut ratapihalla toimintaa harjoittavat.

Liikenneviraston on pyydettävä turvallisuusselvityksestä ja sen sisältämästä sisäisestä pelastussuunnitelmasta lausunto alueen pelastuslaitokselta ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta sekä aluehallintovirastolta. Liikennevirasto tekee lausuntokierroksen jälkeen tarvittavat muutokset turvallisuusselvitykseen ja toimittaa lopullisen selvityksen Liikenteen turvallisuusvirastoon hyväksyttäväksi. Liikenteen turvallisuusviraston on ilmoitettava Liikennevirastolle turvallisuusselvitystä koskevat johtopäätöksensä kohtuullisessa määräajassa. Liikenteen turvallisuusviraston on toimitettava hyväksytty turvallisuusselvitys Liikennevirastolle, alueen pelastuslaitokselle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä aluehallintovirastolle. Liikennevirasto toimittaa hyväksytyt turvallisuusselvityksen rautatieyhteykselle.

Turvallisuusselvityksen laatijoiden on tarkistettava turvallisuusselvitys ja saatettava se ajan tasalle, jos:

- 1) ratapihan toiminnassa on tapahtunut suuronnettomuuden vaaraa lisäävä muutos;
- 2) onnettomuus- ja vaaratilanteiden selvittelyssä on ilmennyt huomioon otettavia seikkoja;
- 3) ratapihan välittömään läheisyyteen liittyvien alueiden kaavoituksessa tapahtuu turvallisuuden kannalta merkittävä muutos; tai
- 4) Liikenteen turvallisuusvirasto sitä pyytää.

Liikenneviraston on yhdessä ratapihalla toimivien rautatieyhteyksien ja tarvittaessa muiden ratapihalla toimintaa harjoittavien kanssa arvioitava riskit sekä tarkistettava ja saatettava turvallisuusselvitys ajan tasalle kuitenkin vähintään joka viides vuosi. Liikenneviraston on pyydettävä päivitetystä turvallisuusselvityksestä sisäisine pelastussuunnitelmineen lausunto alueen pelastuslaitokselta ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta sekä aluehallintovirastolta. Muilta osin turvallisuusselvityksen päivityksessä noudatetaan mitä 2 ja 3 momentissa säädetään.

Liikenteen turvallisuusviraston on vähintään joka kolmas vuosi tarkastettava järjestelmällisesti ratapihat, joilta edellytetään turvallisuusselvitys. Tarkastuksiin on kutsuttava mukaan Liikennevirasto, alueen pelastuslaitos ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä aluehallintovirasto.

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2015.

Helsingissä 17 päivänä kesäkuuta 2015

Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner

Neuvotteleva virkamies Mari Suominen